

ВИКОРИСТАННЯ ПРОЕКТНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Половко Н. М

*5 курс, факультет педагогічної освіти
Львівський національний університет
імені Івана Франка, м. Львів, Україна*

**Корняк В. С., кандидат педагогічних
наук, доцент кафедри
корекційної педагогіки та інклюзії
факультету педагогічної освіти
Львівського національного університету
імені Івана Франка, м. Львів, Україна**

У статті розглядається проблема використання проектної технології як інноваційної технології навчання у початковій школі. Зазначено доцільність її застосування зі школярами з метою розвитку самостійності, творчості, критичного мислення. Наголошено на зміні функції вчителя в освітньому процесі під час використання проектної технології навчання, розкрито основні вимоги до організації проектної діяльності учнів. Показано можливості застосування методу проектів з учнями різного рівня підготовки, різними інтелектуальними, фізичними можливостями.

Ключові слова: молодший школяр, початкова школа, проектна технологія, вчитель, навчальна діяльність.

Polovko N. M.,

Ivan Franko National University of Lviv, Lviv, Ukraine

The problem of the use of design technology as an innovative technology education in primary school. Indicated feasibility of its use with students with the aim to develop autonomy, creativity, critical thinking. Emphasized the changing function of teachers in the educational process when using learning technologies project, the basic requirements of project activities of students. The possibilities of the method of projects with students different backgrounds, different intellectual, physical abilities.

Keywords: junior student, elementary school, design technology, teacher, training activities.

Вихід української системи освіти на міжнародні стандарти у зв'язку з її входженням у Європейський освітній та науковий простір зумовлює необхідність поєднання науково-дослідної та навчальної діяльності школярів, Це вимагає від сучасної школи оновлення змісту освіти, форм організації навчально-виховного процесу, впровадження інноваційних методів та засобів навчання школярів при підготовці їх до самостійної діяльності. Сьогодні завдання школи є не просто наповнити школяра певною сумою знань, а здійснювати підготовку гармонійно і всебічно розвиненої молодшої людини, здатної до гнучкості мислення, швидкого реагування та самостійних

креативних рішень у розв'язанні життєвих завдань. Такі завдання можливо реалізувати за умови впровадження в освітній процес школи нових підходів, технологій, методик організації навчання молодших школярів [1, с.15].

Однією з таких новітніх педагогічних технологій, що дає можливість якнайповніше розвивати творчого школяра, є проектна технологія. Вона майже універсальна для вивчення будь-яких дисциплін і спрямована на здобуття учнем необхідного у повсякденному житті досвіду.

За допомогою використання проектної технології можна вирішити реальні завдання всім колективом, групою учнів або індивідуально кожним учнем. Вона є певною моделлю реальних завдань, а її використання забезпечить підготовку дитини до розв'язування труднощів у майбутньому, розвиток творчого потенціалу, гнучкості мислення, здатності приймати самостійні рішення, адже за допомогою сучасної системи освіти вчитель повинен навчити дитину не просто виживати, а повноцінно жити в сучасному світі [4, с.60].

Питання проектної технології не є новим у педагогічній науці. Основоположником її є Джон Д'юї, розвивали цю ідею його послідовники, зокрема В. Кілпатрік, Е. Коллінгс, Л. Левін. Пізніше означеним питанням займалися такі науковці як С. Шацький, В. Шульгін, М. Крупеніна, В. Ігнат'єв, О. Коберник. Вони не лише сформулювали основні засади, схему проекту, а й обґрунтували ефективність використання проектної технології у школі. Сьогодні проблему використання проектної технології у школі вивчають В. Докучаєва, О. Онопрієнко, С. Сисоєва, М. Чобітько та ін.

Суть проектної технології – стимулювати інтерес учнів до певних проблем, що передбачають володіння визначеною сумою знань, та через проектну діяльність, яка передбачає розв'язання однієї або цілої низки проблем, показати практичне застосування надбаних знань. Основне завдання методу проектів – це перехід від теорії до практики, гармонійно поєднуючи академічні знання з прагматичними, дотримуючи відповідний їх баланс на кожному етапі навчання [3].

Під час використання проектної технології, як зазначають науковці, вирішується ціла низка різнорівневих дидактичних, виховних і розвивальних

завдань, розвиваються пізнавальні навички учнів, формується вміння самостійно конструювати свої знання, вміння орієнтуватися в інформаційному просторі, активно розвивається критичне мислення, сфера комунікації тощо [6].

Змінюється і функція та завдання вчителя в освітньому процесі. Він прагне не лише передати учням суму тих чи інших знань, а намагається навчити здобувати ці знання самостійно, вміти застосовувати їх для розв'язання нових пізнавальних і практичних завдань. Вчитель також сприяє у здобутті комунікативних навичок учнями, тобто здатності працювати у різноманітних групах, виконуючи всілякі соціальні ролі (лідера, виконавця, посередника тощо), разом з тим розширюючи коло спілкування дітей, знайомить з різними точками зору на одну проблему. І найважливіше – прищеплює і учнів вміння користуватися дослідницькими прийомами: збирати необхідну інформацію, вміти її аналізувати з різних точок зору, висувати різні гіпотези, вміти робити висновки.

При підготовці та застосуванні проектної технології у роботі з молодшими школярами слід дотримуватися основних вимог до її організації:

- 1) наявність значущої у дослідницькому творчому плані проблеми (завдання), що потребує інтегрованих знань, дослідницького пошуку (наприклад, «Видатні постаті України» — і йдеться не лише про відомих письменників чи поетів, але й культурних, громадських діячів, акторів, артистів як минулого, так і сучасності);
- 2) практична, теоретична, пізнавальна значущість передбачуваних результатів. (наприклад, виступ на телебаченні про видатних людей, спільний випуск газети, альманаху з репортажами про них тощо);
- 3) самостійна (індивідуальна, парна, групова) діяльність учнів;
- 4) структурування змістової частини проекту (з указуванням поетапних результатів);
- 5) використання дослідницьких методів: визначення проблеми досліджуваних завдань, що впливають з неї, висунення гіпотези їх розв'язання, обговорення методів дослідження, оформлення кінцевих результатів, аналіз отриманих даних, підбиття підсумків, висновки [4].

Для вибору тематики проекту можуть бути різні підстави. Це і пропозиція від вчителя з урахуванням навчальної ситуації з предмета, інтересів і здібностей учнів. Цікаво, якщо тематику проекту запропонують і самі учні. Важливо, що результати проектів повинні бути матеріальними, тобто відповідно оформленими – відеофільм, альбом, комп'ютерна газета, альманах тощо.

Метод проектів є інноваційною педагогічною методикою. Він дозволяє найповніше враховувати індивідуальні особливості кожного учня, тобто реалізувати особистісно-орієнтований підхід у навчанні, заснований на особистісних характеристиках, що передують досвіду, рівню інтелектуального, морального та фізичного розвитку дитини. Метод проектів дозволяє розв'язати проблему мотивації, створити позитивну атмосферу навчання, навчити дітей застосовувати свої знання на практиці для розв'язання життєвих і особистісних проблем.

Всі етапи проектної діяльності учнів початкових класів повинні ретельно контролюватися вчителем, бо і теоретичних, і практичних знань та вмінь в учнів, молодших школярів, ще мало. Проекти для початкової школи у більшості випадків мають бути короткотривалі. Але все ж таки вчителі мають чудову можливість залучити до пошукової, творчої діяльності практично всіх учнів і в першу чергу – дітей з підвищеною навчальною мотивацією.

Участь у роботі над колективними або індивідуальними проектами сприяє формуванню у молодших школярів вміння відбирати і аналізувати інформацію, працювати з енциклопедіями, довідниками, спеціальною літературою, присвяченою різним формам життя і діяльності людини, галузям техніки, науковим відкриттям, використовувати можливості інформаційних технологій [5].

Учні молодшої школи вчать проводити спостереження, брати інтерв'ю, систематизувати і узагальнювати отриману інформацію, висувати гіпотези, робити аргументовані висновки.

Метод проектів дозволяє працювати з учнями молодшої школи з різним рівнем підготовленості. Обдаровані учні, які випереджають у своєму розвитку однолітків, можуть з успіхом розробляти довготривалі проекти. Захист проекту

кульмінація всієї дослідницької роботи. Проводиться він за участю всіх співавторів проектів. Запрошуються гості: учні інших класів, батьки, вчителі. У ході захисту проектів учні вчать чітко і переконливо викладати інформації захищати свою точку зору, ставити питання, слухати один одного [6].

Вчитель сам повинен володіти методами досліджень, вміти висувати гіпотези, шукати розв'язання проблем, він повинен бути зацікавлений у інтелектуальній діяльності, мати високу культуру мислення, бути терплячим.

Отже, проектна діяльність відкриває великі можливості, спрямована на духовне й професійне становлення особистості дитини через організацію активних способів дій. Метод проектів дозволяє наблизити навчальний процес до життя, до потреб дітей, навчальний матеріал адаптувати до реальних життєвих ситуацій, а головне – робить навчання молодших школярів цікавим і змістовним, а процес набуття знань простим і доступним.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бех І.Д. Особистісно зорієнтоване виховання : науково-методичний посібник / І.Д. Бех. – К. : ІЗИН, 1998. – 204 с.
2. Використання проектної технології у початковій школі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/33260.
3. Впроваджуємо проектні технології у початковій школі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.soippo.edu.ua/.../Okhtirka_stattya.doc.
4. Коляда О.Ф. Проектний день у початковій школі / О.Ф. Коляда, О.В. Онопрієнко // Початкова школа. – 2006. – № 5. – С. 11 – 14.
5. Проектна діяльність у школі / упорядник М. Голубенко. – К. : Шкільний світ, 2007. – 128 с.
6. Проектна діяльність молодших школярів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.teacherjournal.com.ua/.../21306.